

Učinkovito izvajanje okoljskih
presojev -
pogoj za črpanje sredstev iz
skladov EU

Katarina Celič

Ministrstvo za okolje in prostor, Sektor za strateško presojo vplivov na okolje

Delavnica na Gozdarskem inštitutu, 7. 3. 2019
Training strategy, modul 5: EIA/SEA quality

Vsebina

- Predhodna pogojenost za črpanje sredstev EU
- Direktive EU in nacionalni predpisi
- Presoja vplivov na okolje

Partnerski sporazum z EK

- PARTNERSKI SPORAZUM med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2014–2020
- Strateški dokument in podlaga za črpanje sredstev iz vseh petih skladov EU, katerih skupna določila opredeljuje skupni strateški okvir
  - Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR),
  - Evropski socialni sklad (ESS),
  - Kohezijski sklad (KS),
  - Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP)
  - Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (ESPR)
- Izpolnjevanje veljavnih predhodnih pogojenosti na nacionalni ravni

Predhodna pogojenost:

6. Obstoj ureditve za učinkovito uporabo okoljske zakonodaje Unije v zvezi s presojo vplivov na okolje in strateško okoljsko presojo. 😊

- Ureditev za učinkovito uporabo Direktive 2011/92/EU (EIA) in Direktive 2001/42/ES (SEA). 😊
- Ureditev za usposabljanje in informiranje osebja, vključenega v izvajanje direktiv EIA in SEA. 😞
- Ureditev, ki zagotavlja zadostno administrativno usposobljenost. 😞

Ukrep za izpolnitev: Triletni program usposabljanja

Direktive EU o okoljskih presojah v širšem smislu

- Direktivi 2011/92/EU in 2014/52/EU o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (85/337/EGS) > PVO direktiva
- Direktiva 2001/42/ES o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje > SEA direktiva
- Habitatska direktiva
- Okvirna vodna direktiva
- Direktiva o industrijskem onesnaževanju
- SEVESO direktiva

- Celovita presoja vplivov na okolje – za plane in programe
- Presoja vplivov na okolje – za projekte (posege v okolje)
- Presoja sprejemljivosti na varovana območja narave – za plane in za projekte
- Vodna soglasja – poseg v prostor, ki lahko vpliva na vodni režim ali stanje voda
- Okoljevarstveno dovoljenje – obratovanje naprave, v kateri se bo opravljala dejavnost, ki lahko povzroči onesnaževanje okolja večjega obsega
- Presoja vplivov na kulturno dediščino

Kaj zahtevata obe direktivi – EIA in SEA

- Da se pred dovolitvijo izvedbe posega, v postopku priprave načrta ali programa, ki bi lahko imel pomembne vplive na okolje, izvede presoja njegovih vplivov na okolje
- Za nekatere projekte/načrte, programe presoja vedno obvezna, za nekatere le, če se oceni, da bi lahko imeli verjetno pomembne vplive na okolje
- Da se za namen presoje izdelata okoljsko poročilo, s predpisanimi informacijami
- Zagotovljena ustreznost kvaliteta tega poročila
- Da se ustrezno vključi in upošteva javnost, skladno z Aarhus konvencijo
- Obvezna javna razgrnitev
- Da se vključi vse institucije, ki so pristojne za posamezne zadeve okolja,
- Da se v končni odločitvi jasno obrazloži, kakšni so bili rezultati presoje in zakaj je bila med možnimi alternativami sprejeta izbrana rešitev
- Čezmejni postopek

Razlika med CPVO in PVO

Celovita presoja vplivov na okolje / strateška presoja

- SEADirektiva
- plani, programi, načrti, strategije za sektorje: urejanje prostora, kmetijstvo, ribištvo, ravnanje z odpadki, energetika, industrija, promet, turizem...
- občina ali država (ministrstva)
- Obveznost izvedbe CPVO določena z odločbo MOP
- Okoljsko poročilo
- Sodelovanje z javnostjo zagotovi občina/pristojno ministrstvo
- Odločba MOP o potrditvi okoljske sprejemljivosti

Presoja vplivov na okolje

- EIADirektiva
- Projekti za pridobitev GD
- Investitor (lastnik)
- Obveznost izvedbe PVO določena z Uredbo o posegih v okolje ali s sklepom ARSO v predhodnem postopku
- Poročilo o vplivih na okolje
- Sodelovanje z javnostjo zagotovi ARSO
- Okoljevarstveno soglasje (ARSO)

Novosti PVO direktive, 2014

- Definicija PVO
- Enotna vstopna točka, združen ali usklajen postopek
- Razširjeni *screening* / mini presoja
- *Scoping*
- Zagotovitev kvalitete poročila
- Preprečitev podvajanja
- Roki
- Obrazloženi sklep
- Objektivnost
- Nova priloga za mini presojo, dopolnjena izbirna merila in dopolnjena vsebina poročila

Kako smo prenesli PVO direktivo v pravni red RS

- Zakon o varstvu okolja, členi 50 - 65
- Zakon o graditvi objektov (integralni postopek)
- Uredba o posegih v okolje
- Uredba o vsebini poročila o vplivih na okolje
- Zakon o splošnem upravnem postopku

Vplíví na okolje

Receptorji/dejavniki

- (a) prebivalstvo in zdravje ljudi;
- (b) biotska raznovrstnost, s posebnim poudarkom na vrste in habitate, ki so zavarovani v skladu z Direktivo 92/43/EGS in Direktivo 2009/147/ES;
- (c) zemljišče, tla, voda, zrak in podnebje;
- (d) materialne dobrine, kulturna dediščina in krajina;

Vrste vplivov

- Neposredni, posredni, sekundarni, kumulativni, kratko-, srednje- in dolgoročni, trajni in začasni, pozitivni in negativni

Postopek PVO v Sloveniji

- predhodni postopek > poročilo o vplivih na okolje > javna razgrnitev > okoljevarstveno soglasje > dovoljenje
- Agencija RS za okolje - Pristojni organ za predhodni postopek in OVS
- MOP, Sektor za graditev - po 1.7.2018 pristojni organ za presojo vplivov, ko gre za gradnjo objektov - integralni postopek

Za katere projekte se izvajajo presoje

- Priloga 1 EIA direktive
- Projekti, za katere je presoja vedno obvezna, v vseh državah članicah EU
- Ni projektov s področja gozdarstva (so pa projekti, ki na gozdove vplivajo)
- Ni diskrecije
- Priloga 2 EIA direktive
- Projekti, za katere se presoja izvede, če bi lahko pomembno vplivali na okolje
- Pogozdovanje in krčitve gozdov
- Ceste

Gozdne prometnice – poseg v okolje?

- Ni definicije cest v direktivi EIA
- Nekategorizirane in gozdne ceste
- Grajene vlake
- Protipožarne preseke
- Gozdne železnice
- Stalne žičnice – izvzete, če so namenjene prevozu ljudi

Kdaj lahko posegi pomembno vplivajo na okolje?

- Pragovi in merila
- Merila za ocenjevanje verjetnosti pomembnih na okolje
- Razširjeni screening

Uredba o posegih v okolje

1. Vrste posegov
2. Merila za ocenjevanje
3. Obrazec vloge

Sat 2 Mar piars.si 20

Priloga 1
Vrste posegov v okolje

Kazalo

oznaka	Poglavje /podpoglavje	stran
A	Kmetijstvo, gozdarstvo, ribogojstvo	1
B	Rudarstvo	1
C	Predelovalne dejavnosti	3
C.I	Živilsko predelovalna industrija in proizvodnja krmil	3
C.II	Tekstilna, gumarska, usnjarska, lesna in papirna industrija	3
C.III	Kemična industrija in ravnanje s kemijskimi proizvodi	4
C.IV	Proizvodnja iz mineralnih surovin	4
C.V	Proizvodnja kovin in kovinskih izdelkov	4
D	Energetika	6
D.I	Fosilna goriva	6
D.II	Jedrska energija	7
D.III	Obnovljivi viri energije	7
D.IV	Prenos energije	7
E	Okoljska infrastruktura	8
E.I	Odpadki in odpadne vode	8
E.II	Upravljanje z vodami in oskrba s pitno vodo	9
F	Prometna infrastruktura	10
G	Urbanizem in gradbeništvo	11
G.I	Prostorske ureditve	11
G.II	Gradnja	11
H	Turizem, šport in rekreacija	12

Posegi, za katere je presoja vedno obvezna

Posegi, za katere se izvede predhodni postopek

Sat 2 Mar piars.si 28

Oznaka	Opis poglavlja in vrste posega	PVO ¹	PP ²
A	Kmetijstvo, gozdarstvo, ribogojstvo		
A.I	Projekti za preoblikovanje kmetijskih zemljiških posestev na površini najmanj 20 ha ³		X
A.II	Agromelioracije ⁴ , če gre za rabo neobdelanih zemljišč ali polnaravnih območij za intenzivno kmetijstvo ⁵		
A.II.1	• na površini najmanj 100 ha	X	
A.II.2	• na površini od 10 do 100 ha		X
A.III	Vodnogospodarski projekti za kmetijstvo, vključno z namakalnimi in izsuševalnimi ⁶ projekti		
A.III.1	• če znaša površina nad 100 ha in zmogljivost vsaj 10 milijonov m ³ ali več ali povprečno letno 100 lis ali več	X	
A.III.2	• če znaša površina nad 10 ha, ali zmogljivost vsaj 2500 m ³ ali 10 lis		X
A.IV	Pogozditev ⁷ , osnivanje gozdne plantaže ⁸ ali krčitev gozda ⁹		
A.IV.1	• na površini nad 30 ha	X	
A.IV.2	• na površini najmanj 5 ha		X
A.V	Objekti za intenzivno rejo živali		
A.V.1	• z najmanj 85.000 mest za piščance ali z najmanj 60.000 mest za kokoši ¹⁰	X	
A.V.2	- z najmanj 10.000 in manj kot 85.000 mest za piščance, - z najmanj 10.000 in manj kot 60.000 mest za kokoši, - z najmanj 10.000 mest za druge vrste perutnine		X
A.V.3	• z najmanj 3000 mest za prašiče pitance (nad 30 kg teže) ¹¹	X	
A.V.4	• z najmanj 700 mest in manj kot 3000 mest za prašiče pitance (nad 30 kg teže)		X
A.V.5	• z najmanj 900 mest za plemenske svinje ¹²	X	
A.V.6	• z najmanj 200 in manj kot 900 za plemenske svinje		X
A.V.7	• z zmogljivostjo namestitve najmanj 500 GVŽ, ko gre za govedo, korje, drobnico ali mešano rejo več vrst živali	X	
A.V.7.1	• z zmogljivostjo namestitve najmanj 200 in manj kot 500 GVŽ, ko gre za govedo, korje, drobnico ali mešano rejo več vrst živali		X
A.VI	Ribogojstvo		
A.VI.1	Marikultura na površini, večji od 5 ha, ko gre za školjčičišča, ali vzreja morskih rib na vzrejni površini, večji od 1000 m ²		X
A.VI.2	Vzreja salmonidnih rib z odvzgom vode nad 100 lis ali z zmogljivostjo letne proizvodnje nad 50 t		X

¹ Vrste posegov v okolje, za katere je presoja vplivov na okolje obvezna (prvi odstavek 2. člena te uredbe).
² Vrste posegov v okolje, za katere je presoja vplivov na okolje obvezna, če se zanje v predhodnem postopku ugotovi, da bi lahko imeli pomembne vplive na okolje (prvi odstavek 3. člena te uredbe).
³ Projekti za preoblikovanje kmetijskih zemljiških posestev so projekti komasacij kmetijskih zemljišč po predpisih, ki urejajo kmetijska zemljišča.
⁴ Kot so opredeljene v predpisih, ki urejajo kmetijska zemljišča.
⁵ Zemljišča, ki se ne uporabljajo za kmetijsko ali gozdarsko proizvodnjo zaradi neugodnih naravnih pogojev in na katerih je mogoče gospodarjenje po izvedeni melioraciji ali kultivaciji zemljišča (sprememba rabe zaradičenih površin, mokrišč, ekstenzivnih pašnikov ali površin nad zgornjo gozdno mejo v ograjene intenzivne pašnike, trajne nasade ali obdelovalna zemljišča), pri čemer intenzivno kmetijstvo pomeni oblike kmetijske pridelave z visokim vložkom na enoto površine (npr. gnojil, FFS, namakanjem ...).
⁶ Po predpisih, ki urejajo kmetijska zemljišča.
⁷ Ne vključuje poseka na golo zaradi obnove gozda.
⁸ Nasad drevoja gozdnih drevesnih vrst na kmetijskem zemljišču, ki po predpisih, ki urejajo gozdove, ni gozd.
⁹ Po predpisih, ki urejajo gozdove, je krčitev odstranitev vsega gozdnega drevja oziroma drugega gozdnega rastišča zaradi spremembe namembnosti zemljišča.

Merila za ocenjevanje

Merila, s katerimi se določi, ali je za projekte iz priloge II EIA direktive treba opraviti presojo vplivov na okolje

- . 1. Značilnosti projektov
- . 2. Lokacija projektov
- . 3. Vrsta in značilnosti možnega vpliva

Značilnosti posega

- velikost posega
- prisotnost oziroma načrtovanje drugih posegov (kumulacija)
- raba naravnih virov
- povzročanje odpadkov
- emisije onesnaževal ter druge motnje zdravja, počutja ali kakovosti življenja (npr. sevanja, vibracije, smrad, hrup, toplota, svetloba)
- tveganje nastanka okoljskih nesreč, upošteva zlasti uporabljene snovi in tehnologije

Poročilo o vplivih na okolje

1. Opis projekta (lokacija, fizične značilnosti, značilnosti proizv.procesa, odpadki in emisije)
2. Opis alternativ, ki jih je proučil nosilec projekta, in navedba glavnih razlogov za izbrano rešitev
3. Opis stanja okolja in verjetnega razvoja brez izvedbe projekta (osnovni scenarij)
4. Opis dejavnikov okolja, na katere bo projekt verjetno vplival
5. Opis verjetnih pomembnih vplivov predlaganega projekta na okolje
6. Opis metod napovedovanja s strani nosilca projekta, ki jih je uporabil za presojo vplivov na okolje in morebitnih težav (tehničnih pomanjkljivosti ali pomanjkanja znanja), na katere je naletel nosilec projekta pri zbiranju zahtevanih informacij
7. Opis predvidenih ukrepov za preprečevanje, zmanjševanje in, kjer je mogoče, izravnavanje vseh pomembnih škodljivih vplivov na okolje ter predlog monitoringa.
8. Opis škodljivih vplivov zaradi tveganja hudih nesreč/katastrof
9. Netehnični povzetek informacij, pripravljenih v skladu s točkami 1 do 8.
10. Seznam virov

Lokacija posega

Okoljska občutljivost območij, ki jih bo poseg verjetno prizadel, zlasti ob upoštevanju:

- dejanske rabe zemljišč;
- relativnega obilja ali pomanjkanja, kakovosti in regenerativne sposobnosti naravnih virov na tem območju;
- samočistilne sposobnosti in ranljivosti posameznih krajinskoekoloških tipov ter absorpcijske sposobnosti naravnega okolja s posebno pozornostjo:
  - močvirjem .....območjem gora in gozdov...plazovitim, plazljivim, erozijskim in poplavnim območjem...

Značilnosti možnih vplivov

- Upoštevati je treba možne pomembne vplive posega v zvezi z ostalimi merili (glede značilnosti posega in lokacije), zlasti:
  - obseg vpliva (površina ozemlja in število prizadetega prebivalstva);
  - čezmejno naravo vpliva;
  - dimenzije in kompleksnost vpliva;
  - verjetnost nastopa vpliva;
  - trajanje, pogostost in povratnost vpliva.

Za diskusijo in nadaljnje delo

Katera merila so najbolj relevantna, pomembna ali tudi ne dovolj upoštevana, ko se izdajajo mnenja, soglasja, dovoljenja z vidika gozdarstva?

- Namenska in dejanska raba tal
- Raba naravnega vira (zemljišč, prsti)
- Relativno obilje, razpoložljivost, kakovost in regenerativna sposobnost naravnega vira
- Absorbcijska sposobnost naravnega okolja: gozdovi, gorska območja, mokrišča
- Kumulacija z drugimi projekti
- Število ljudi, ki bi lahko bili prizadeti

Ali obstajajo pisna/formalna ali neformalna merila, ki jih uporabljate? Ali obstajajo razlike po območjih?

Ko gre za pripravo poročila o vplivih na okolje:

- kateri dejavniki se tičejo gozdov in gozdarstva in kako bi morali biti v poročilu obravnavani
- Kateri viri informacij bi morali biti uporabljeni
- Kakšna usposobljenost/izobrazba je potrebna za presojo vplivov na gozd

- Kvalitativno ali kvantitativno lestvico si izdelava vsak resor sam, npr. navodila MKGP > ZGS, strokovne smernice GIS v okviru JGS
- Vidik pristojnosti
  - kulturna dediščina, vodovarstvena in poplavna območja – ni v pristojnosti MKGP/ZGS
- Ali kartirane in vrednotene funkcije gozda zadoščajo?

Hvala za pozornost!

- Uporabljeni viri in hkrati predlogi za nadaljnje branje
  - *Interpretation of definitions of project categories of annex I and II of the EIA Directive, EU 2015*
  - *Interpretation suggested by the Commission as regards the application of the EIA Directive to ancillary/associated works*
  - *Guidance on EIA - Screening, June 2001*
  - *Guidance on EIA - Scoping, June 2001*
  - <http://ec.europa.eu/environment/eia/>
- Vprašanja?